

'WANNEER KOMEN DE BEVRIJDERS?'

door Gerard Wolfs

'Het was er al enkele dagen, dat gevoel van: wanneer komen de bevrijders vanuit de richting Diessen, om de volgende stap, de bevrijding van Hilvarenbeek te bewerkstelligen? Het was onrustig in Beek en niemand werkte er in die tijd.' Ik ben in gesprek met Annie en Netty Wolfs, nu wonende in de schoenenzaak aan de Diessenseweg. Tijdens en ook na de oorlog en de bevrijding hadden hun ouders een schoenenzaak en schoenfabriek aan de korte Gelderstraat, waar nu een shoarma restaurant gevestigd is.

Ik vraag of er in die tijd, we praten over begin oktober 1944, iets aan spanningen of verschuivingen van strategische posities te bespeuren viel binnen Beek. 'Aan de nog aanwezige Duitsers was alleen nog maar nervositeit en ongerustheid te merken. Van een Duits collectief, een eigenschap waar zij goed mee bedeed waren, was geen sprake meer. Zo kwamen er begin oktober 1944 een stel van die moffen met doodskoppen op hun uniform vanuit Reusel Beek binnen. Het groepje was duidelijk onder invloed - wij dachten van de alcohol - en had het bajonet nog op het geweer staan.

Een stuk of vier kwamen onze schoenenzaak binnen op het moment dat ook Mien van der Poel, de vrouw van bakker Sjaak van der Poel, in de winkel stond. Vanzelfsprekend moesten ze schoenen hebben. Op de planken stonden veel schoendozen maar wel allemaal leeg. Er was immers geen leer om schoenen te maken. Toen moeder dit verteld had, werd een van die moffen zo kwaad dat hij met zijn bajonet in alle dozen begon te steken. Het was erg angstig en huurvrouw van der Poel ging bang weg met de gedachte dat het bij Wolfs niet goed af zou lopen. Toch vond hij een doos met iets erin. Hij maakte die doos open en zag dat er schoenen in zaten: twee linker- die als monster dienden.'

De Duitse soldaat werd ontzettend kwaad en dreigde mevrouw Wolfs dood te schieten. Een van de anderen gooide de tussendeur naar de woonkamer open en daar stond juist de tafel gedekt voor het avondeten. Toen hebben ze gegeten, waarop ze blijkbaar wat rustiger werden en kort daarop zijn vertrokken. Moeder Wolfs was gelukkig ongedeerd.

'In die eerste oktoberdagen zaten twee jonge Duitsers, zeventien of achttien jaar oud, overdag op de stoep te slapen met hun geweer op de schoot. Duidelijk was te zien

dat ze oververmoeid waren. Binnen waren we allemaal erg bang dat ze per ongeluk hun geweer zouden laten afgaan en dat er ongelukken zouden gebeuren. Daarom zat de hele familie voor het heilig Hartbeeld te bidden dat er toch maar niets zou gebeuren.'

Enkele maanden daarvoor waren door de bezetter de schoenmachines in beslag genomen, om daarmee hun eigen schoeisel te repareren. Een Duitse soldaat uit Ober-Beieren was hier de vaste schoenmaker voor zijn Duitse maten. Van huis uit was hij schoenmaker van beroep. Hij maakte daar vooral bergschoenen. Een goeie jongen. Begin oktober kwam hij al om 06.00 uur aan de deur vertellen dat ze zich terugtrokken; hij kwam nog wat spullen ophalen en vertrok met tranen in zijn ogen. In de loop van die dag zijn vrijwel alle Duitsers vertrokken uit Beek.

Op 3 oktober komen rond 17.00 - 18.00 uur de eerste Engelse verkenners vanuit de richting Diessen in een carrier Beek binnen. Enkele uren later waren ze al weer vertrokken, maar de volgende dag, 4 oktober, werd Beek overspoeld met Engelsen van The Royal Welsh Fuseliers. Omdat de Duitsers de brug aan de Diessenseweg hadden opgeblazen, kwamen zij via een bruggetje dat bij kasteel Groenendaal lag.

Beek was blij, maar van vlaggen en oranje was toen nog geen sprake. Wel was uiteraard iedereen op straat om contacten te maken met de soldaten. De soldaten van dit Engelse onderdeel zijn dus de bevrijders van Beek. Van hen is op die 4e oktober o.a. de hier afgebeelde foto genomen.

staand v.l.n.r.: ? - Annie Wolfs - Lies v.d.Ven - ? - Miet Naaijens -
? - Cor Schijvens - Berta Zigenhorn.
zittend v.l.n.r.: Ida Panken - (daarachter) Doortje Kemps - ? -
Narda Naaijens - Nettie Wolfs.

Later werden deze onderdelen naar Hoogeloon, Vessem en Oerle verplaatst. Diverse soldaten kwamen echter nog regelmatig naar Hilvarenbeek terug, zodat de contacten goed bleven. Deze zijn tot heden ten dage blijven bestaan. Inmiddels waren in Hilvarenbeek Canadese militairen gestationeerd en bij mensen ingekwartierd. Bij de familie Wolfs werd met kerstmis 1944 een uitgebreid kerstdiner op tafel gebracht waarbij ook enkele bevrijders mochten aanschuiven.

Aan datgene wat er toen met kerstmis op tafel kwam kun je aflezen dat er in Beek nauwelijks gebrek aan voedsel was. Hier kon je ook wel wat doen aan ruilhandel, waardoor je voedselbonnen overhield: deze konden we opsturen naar kennissen en familie in Amsterdam, die daar wel weg mee wisten. Voor hen was net de hongerwinter aangebroken. Ook werd in het parochiehuis wel eens een avondje georganiseerd voor de soldaten en de bevolking, wat ook bijdroeg tot een goede verstandhouding van de bevrijders met de Beekse bevolking. Meerdere goede contacten zijn hiervan overgebleven.

Openbare leven.

Tijdens de oorlog was Bressers hier burgemeester. Hij was een NSB-er en kwam van Tilburg. Heel wat ambtenaren konden met deze nieuwe 'baas' niet overweg. Dat gold o.a. voor de gemeentesecretaris, de heer Van der Burg, en de ambtenaren Maas, Zoontjes en Roovers. Zij luisterden telefoongesprekken van Bressers af, waardoor de heer Van der Burg met zijn ambtenaren heel wat belangrijke berichten kon onderscheppen.

Zij hebben in april 1944 er voor gezorgd dat alle identiteitskaarten zoek raakten. Hoogstwaarschijnlijk zijn hierdoor vele Bekenaren gered van deportering en/of tewerkstelling. Van der Burg en zijn ambtenaren moesten door dit alles snel onderduiken. Mevrouw van der Burg is echter door de Duitsers opgepakt en naar kamp Vught overgebracht.

'Na de oorlog heeft Van der Burg het secretarisambt weer opgenomen en is later tot burgemeester van de Mierden benoemd. Hij is van ons altijd een erg goede huisvriend geweest en tijdens zijn onderduikperiode in Zundert heeft onze pa hem diverse keren opgezocht. Op deze manier bleef hij op de hoogte van de gebeurtenissen in Beek.'

'Als je nu dus terugkijkt naar die tijd, het najaar van 1944, dan kunnen we gerust zeggen dat het leven niet altijd even gemakkelijk is geweest. Toch was het een bijzondere tijd waar we wel eens met weemoed aan terugdenken. Een stuk van je leven dat diepe indruk gemaakt heeft, dat je ook dikwijls erg bedroefd heeft gemaakt. Maar de medaille heeft twee kanten.

Die andere kant zegt ons dat we in die tijd sterk op elkaar aangewezen zijn geweest. We bedoelen dan "we" in de zin van een groot deel van de Beekse bevolking. Gezamenlijk hebben we ons verzet, de een meer en daadwerkelijker dan de ander. In die tijd hebben we "echte vrienden" gemaakt, zowel onder de eigen Beekse bevolking als onder onze bevrijders, waar we nog steeds regelmatig contact mee hebben. Door die contacten komt dan ook de weemoed terug, waar we het net over hadden.'